

Sp. zn. 2948/2021/VOP/KS
Č. j. KVOP-24807/2021
Datum 7. června 2021

Vážený pan A.

Vážený pane A.,

odpovídám na Váš podnět, který jste mi zaslal dne 8. května 2021. Hovoříte zde o rozdělování občanů na ty, kteří jsou očkovaní proti onemocnění COVID-19 a ty, kteří nikoli. V tomto rozdělování spatřujete diskriminaci. Dle Vašeho názoru nelze neočkovaným občanům (oproti očkovaným) upírat právo na cestování, kulturu, sport, práci apod. Z tohoto důvodu také spatřujete problematickým institut tzv. COVID pasů. Žádáte mě o posouzení situace.

Jako veřejný ochránce práv mimo jiné plním úkoly ve věcech ochrany před diskriminací, především poskytuji obětem diskriminace tzv. metodickou pomoc.¹ Diskriminaci lze chápat jako méně příznivé zacházení s lidmi na základě některého z důvodů vymezených zákonem (rasa, etnický původ, pohlaví, věk, zdravotní postižení, sexuální orientace, víra, náboženské vyznání, světový názor, případně státní příslušnost).² **Skutečnost, zda je osoba naočkovaná či nikoli, mezi vymezenými důvody nenalezneme.** Za stávajícího právního stavu tedy **nelze uvažovat o diskriminaci, již bych byl ze zákona oprávněn blíže posoudit.** Doplňující informace můžete nalézt v informačním letáku *Diskriminace*, který naleznete v příloze.

Nad rámec uvedeného se však nyní k obsahu Vašeho podnětu podrobněji vyjádřím.

Výslovně zmiňujete problematiku tzv. COVID pasů, tj. nástrojů, které mají během covidové pandemie usnadnit bezpečný přeshraniční volný pohyb. Dovolte mi konkrétně zmínit ten nejdůležitější z nich, a to Digitální COVID certifikát EU (nazývaný také Zelený certifikát), jenž má platit na území celé Evropské unie, tedy má být akceptován všemi členskými státy. Jedná se o doklad o tom, že (1) osoba byla proti onemocnění COVID-19 očkována, (2) obdržela negativní výsledek testu na COVID-19 či (3) prodělala onemocnění COVID-19.³ Držitelem certifikátu, jímž může osoba snadno prokázat, že splnila podmínky pro osvobození od omezení volného pohybu, tedy může být i nenočkovaná osoba. **I po zavedení tzv. COVID pasů nezůstane očkování jedinou možností, jak budou občané moci volně vycestovat mimo hranice České republiky.**

1 Ustanovení § 1 odst. 5 ve spojení s ustanovením § 21b písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Ustanovení § 21b zákona o veřejném ochránci práv a ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů.

3 Viz především zde: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_cs.

Co se týče protiepidemických opatření, jež jsou aktuálně zavedena v oblasti služeb (vč. služeb ve sféře kultury), je v přístupu ke službám skutečnost prodělaného očkování chápána jako rovnocenná alternativa k provedení testu na COVID-19 s negativním výsledkem. **Ač tedy osoba není očkovaná, má přístup ke službám či kultuře za stejných podmínek jako očkovaná osoba, podstoupí-li test na onemocnění COVID-19 stanoveného druhu, v předepsaném časovém intervalu a prokáže-li se negativním výsledkem.** Ani v tomto případě tedy nedochází k vyloučení neočkovaných osob. Obecně se ztotožňuji s tím, že uvolňování protiepidemických opatření má být postupné a je třeba při něm využívat veškerých dostupných nástrojů ke snižování rizika šíření nákazy onemocněním COVID-19. Účinným nástrojem může být očkování, ale i preventivní testování.

Jako veřejný ochránce práv jsem oprávněn se zabývat činností úřadů, včetně protiepidemických mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví.⁴ Výkonem působnosti v oblasti správy na úseku zdravotnictví jsem pověřil svou zástupkyni Mgr. Moniku Šimůnkovou.⁵ **Ta mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví, jež se týká omezení obchodu a služeb,⁶ důkladně prostudovala, přičemž zde spatřila několik potenciálně problematických aspektů.** Přistoupila tak k zahájení šetření a dopisem ze dne 1. 6. 2021 oslovila ministra zdravotnictví. Požádala ho například o to, aby veřejnosti srozumitelně objasnil, nakolik je možné pozitivní průkaz IgG protilátek považovat za dostatečnou ochranu před šířením onemocnění COVID-19 (bez toho, aniž by se osoby s vysokou hladinou naměřených protilátek musely opakovaně testovat), případně pečlivě zdůvodnil, proč nikoli. Tomuto aspektu se totiž odůvodnění aktuálního mimořádného opatření v oblasti obchodu a služeb prakticky nevěnuje. Dále se zástupkyně ochránce zabývá otázkou, zda lze pro přístup ke službám považovat za odůvodněné častější preventivní testování, než je vyžadováno pro přístup na pracoviště. V této souvislosti požádala o zdůvodnění stávající praxe. Nyní očekává vyjádření ministra, a jakmile je obdrží, zváží navazující kroky.

Úvahy o tom, zda by mohl být bez dalšího odpírán přístup k cestování, službám či kultuře těm, kteří nebudou očkovaní proti onemocnění COVID-19, jsou v tuto chvíli spíše hypotetické. Kdyby něco takového v budoucnu nastalo, jistě by bylo možné uvažovat o zásahu do některých základních práv. Vždy by však záleželo na konkrétní situaci (zda by se jednalo o znevýhodnění neočkovaných nebo spíše zvýhodnění očkovaných, jak velké by bylo procento naočkovaných občanů, jaký by byl deklarovaný legitimní cíl, zda by se zvolené prostředky vč. jejich zdůvodnění jevíly jako způsobilé k dosažení tohoto cíle aj.). **Blíže se v tuto chvíli pro nedostatek informací k tomuto aspektu vyjádřit nemohu, aniž bych spekuloval.** Dovoluji si Vás však ujistit, že vývoj situace průběžně sledujeme a v případech, kdy nám to umožňuje zákon a odbornost, činíme já i má zástupkyně

4 Ustanovení § 1 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv.

5 Na základě ustanovení § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv.

6 Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 28. května 2021, č. j. MZDR 14601/2021-16/MIN/KAN, dostupné zde: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/05/Mimo%20omezen%20maloobchod%20dho-prodeje-a-slu%20eob-s-%20dinnost%20od-31.-5.-2021.pdf>, ve znění změny ze dne 31. května 2021, č. j. MZDR 14601/2021-17/MIN/KAN, dostupné zde: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/05/Zm%20n%20mimo%20omezen%20maloobchod%20dho-prodeje-a-slu%20eob-s-%20dinnost%20od-1.-6.-2021.pdf>.

odpovídající kroky. Dojdeme-li k podezření, že ministerstvo či jiné úřady postupují protiprávně, jsme oprávněni věc prošetřit, případně žádat přijetí účinné nápravy.

Pro úplnost doplňuji, že jako veřejný ochránce práv nejsem oprávněn rozhodovat o tom, co je či není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky a jaká ústavní práva byla porušena. K tomu postrádám související zákonné, respektive ústavní zmocnění.

Vážený pane A., vzhledem k uvedenému Vám nyní nemohu pomoci více nežli poskytnutými informacemi. Věřím, že tento závěr přijmete s pochopením. Velmi děkuji za zasláný podnět a důvěru, s níž jste se na mě obrátil. Této možnosti samozřejmě můžete využít kdykoli v budoucnu znovu.

Samotným závěrem mi dovoluji Vám popřát pevné zdraví a vše dobré v této nelehké době.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

Příloha

Diskriminace